

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) พัฒนาการของแนวคิดสตรีนิยมในสังคมไทยที่ปรากฏในเรื่องสั้นของนักเขียนหญิง ช่วงปี พ.ศ. 2516-2543 (2) ความสัมพันธ์ของประวัติศาสตร์การเมือง สังคม และขบวนการสิทธิสตรีในประเทศไทย กับแนวความคิดสตรีนิยมที่ปรากฏในเรื่องสั้นของนักเขียนหญิง (3) เพื่อจัดกลุ่มเรื่องสั้นของนักเขียนหญิงตามกรอบทฤษฎีแนวคิดสตรีนิยม งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาเรื่องสั้นของนักเขียนหญิง โดยคัดเลือกจากหนังสือรวมเรื่องสั้น 86 เล่ม ตั้งแต่ พ.ศ. 2516-2543 ของนักเขียนหญิง 49 คน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. แนวคิดสตรีนิยมในเรื่องสั้นของนักเขียนหญิงช่วง พ.ศ.2516-2519 เป็นเรื่องสั้นแนวเสรีนิยมจากนักเขียนที่ต่อเนื่องมาจากก่อน พ.ศ. 2516 แต่เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเนื่องจากเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ทำให้กระแสสังคมนิยมสูงขึ้น ดังนั้นเรื่องสั้นแนวใหม่จึงมีความสัมพันธ์กับความเคลื่อนไหวทางการเมืองคือแนวคิดสังคมนิยมที่แพร่เข้ามาในประเทศไทย และแนวคิดสตรีนิยมแบบสังคมนิยม

ก็เป็นส่วนหนึ่งของการเคลื่อนไหวของการเมืองแบบสังคมนิยม ในช่วงนี้จึงมีเรื่องสั้นกล่าวถึงชนชั้นล่างและเสนอภาพความเหลื่อมล้ำทางชนชั้นมากขึ้น

2. แนวคิดสตรีนิยมในเรื่องสั้นของนักเขียนหญิงช่วง พ.ศ. 2520-2543 เป็นอิสระจากการเมือง มุ่งนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับสตรีนิยม สิทธิสตรี อย่างอิสระจากการเมือง ซึ่งขึ้นกับทัศนคติของนักเขียนแต่ละคนว่ามีแนวคิดอย่างไร อย่างไรก็ตามนักเขียนก็เขียนถึงเหตุการณ์ทางการเมืองครั้งสำคัญ คือ เหตุการณ์เดือนพฤษภาคม 2535 โดยโยงเข้ากับเรื่องส่วนตัว

3. ขบวนการเคลื่อนไหวด้านสิทธิสตรีมีอิทธิพลต่อแนวคิดสตรีนิยมในเรื่องสั้นของนักเขียนหญิง ส่วนหนึ่งคือการนำแนวคิดสตรีนิยมเข้ามาสู่สังคมไทย และสร้างความเข้าใจบางส่วน แต่นักเขียนมักไม่นำเสนอภาพของขบวนการ หรือเหตุการณ์การเคลื่อนไหว ยกเว้นในช่วงแรกที่นักเขียนอย่างศรีดาวเรือง นำเสนอภาพขบวนการเคลื่อนไหวของกลุ่มกรรมกรหญิง เหตุการณ์สำคัญอย่างการเรียกร้องสิทธิในรัฐธรรมนูญ หรือการเรียกร้องให้ผู้หญิงมีส่วนร่วมร่างรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ไม่ปรากฏอยู่ในเรื่องสั้นเลย แต่นักเขียนจะนำเสนอแนวคิดสตรีนิยมผ่านตัวละครหญิง ซึ่งมีการพัฒนาทางความคิดอย่างต่อเนื่อง

4. ข้อเสนอแนะ สำหรับผู้วิจัยที่สนใจประเด็นเกี่ยวกับแนวคิดสตรีนิยมในวรรณกรรม อาจมุ่งศึกษาเรื่องสั้นตั้งแต่เริ่มแรก ถึง พ.ศ. 2516 เพื่อให้เห็นภาพต่อเนื่องทางความคิดของนักเขียนหญิง หรืออาจศึกษาเฉพาะประเด็น เช่น ศึกษาเฉพาะเรื่องสั้นที่นำเสนอแนวคิดแบบดอนราเกตอนโคน หรือ ศึกษาเฉพาะนักเขียนโดยเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีแนวนานคล้ายคลึงกันเพื่อเปรียบเทียบลักษณะงาน นอกจากนี้ยังสามารถเลือกศึกษาในระดับที่ลึกลงไปอีก เช่น วิเคราะห์ลักษณะการนำเสนอแนวคิด กลวิธี ภาษา ที่แสดงออกถึงแนวคิดสตรีนิยมในเรื่องสั้นของนักเขียนหญิง

This research is aimed at: (1) studying the development of feminism thoughts in Thai society expressed in short stories written by Thai female writers during the years 1973 to 2000; (2) studying the relationship of history, politics, social and feminist movements in Thailand and the effects they had on feminism thoughts expressed in short stories written by Thai female writers; (3) categorizing the short stories by Thai female writers using the feminism theory framework.

This qualitative research is based on the study of 86 selected short stories written during the years 1973 to 2000 by 49 Thai female writers.

The findings are as follows:

1. The feminism thoughts expressed in short stories by Thai female writers during the years 1973 to 2000 were apparent. The works of these writers, inheriting the concept from their predecessors, are of liberalism. The significant political change following the event on 14th October 1973 created a new socialism trend. The new-style short stories are related to political movements. The writing reflected the wide spreading socialism concept as well as socialist feminism, a part of socialist political movement. During that period, there were more stories concerning people from low social status, emphasizing social inequality.

2. The feminism thoughts expressed by Thai female writers during the years 1973 to 2000 were free from politics. The main agendas were feminism and woman's rights, based on individual's attitudes towards the issues. However, with another significant political change happening in May 1992, some writers brought their personal experiences into their stories.

3. The woman's right movement had influenced on how feminism thoughts were presented in short stories by some female writers. It introduced feminism to Thai society and partly explained the concept. However, most writers were unable to present the picture of the process or the event movements. One exception was during the initial movements. Sridaorueng discussed the female labor movements in her work. However, significant events such as the demand for constitutional right or the demand for female involvement in drafting the constitutional laws in 1997 were not mentioned in any of the short stories. Writers would rather present the feminism thoughts

through their female characters that continuously developed their mindset on this issue.

4. For those researchers who are interested in studying the feminism thoughts in literatures and the focus is on the development of writers' ideas, the suggestion is to study the stories written before 1973. The other suggestion is to focus on specific agendas e.g. to study the stories that presented revolutionary ideas or to study the writers' perspectives by selecting group of writers with similar approach for comparison. In addition, researchers may opt for a more in-depth analysis by studying the presentation of themes, delivering techniques or how language is used to present the feminism thoughts in short stories by female writers.